

BAKONYI ISTVÁN

Szegedi Kovács György

„enyhítő körülményei”

A Sárszentmihályon élő és Fehérváron dolgozó költő tudatosan építi életművét, miközben elismertsége is fokozatosan növekszik. Évekkel ezelőtti Vajda János-díja mellett természetesen megjelenő köteteinek a színvonala jelzi ezt a leginkább.

Enyhítő körülmények – ez a talányos címe az új verseskötetnek, amely alig félszáz oldalon tartalmaz új és kevésbé új műveket. A szerkesztő Román Károly szerint: „Szegedi Kovács György világképének középpontjában, ahogyan korábbi és új versei bizonyítják, a golgotai kereszt áll. Erős hitének, erkölcsi értékrendjének meghatározó forrása a krisztusi áldozat, a krisztusi dráma paradoxona, amely szerint Isten éppen szelídsége, szenvedése, határtalan szeretete révén szerez hatalmat és teret a világban.” Így igaz, és hozzátehetjük, hogy persze ez az erős hit önmagában még nem elég ahhoz, hogy érvényes költészet jöjjön létre. Mindehhez az a lírai tehetség szükséges, amely költőnknek sajátja.

A „golgotai kereszt” meghatározta világ azonban ezzel a kötettel még teljesebbé, ugyanakkor sokszínűbbé is vált. Igaz, voltak más irányok korábban is, hogy csak a „régésznö” verset említsem, amivel elnyerte a fent már jelzett díjat. Idesorolhatjuk „családi lírájának” szép darabjait is, amelyekben a szülőknek állít emléket egy-egy életkép fölsvillantásával. Persze többek ezek az életképeknél, hiszen itt is érzékelhetjük a transzcendens értékeket. Megelevenednek a gyerekkor pillanatai, az anya és Isten háta mögé bújó fiú alakja. A *Fényképek* második része pl. így szól: „Itt meg az Isten háta mögé bújok, / és egy apró medencében / derékig erő vízben állunk / egy fekete palástos férfival, / aki jobb tenyerét / fejem fölé emeli, / s az exhumált poklok jajait / lassan visszatemetgeti / friss-kenyér testével / a kegyelem.”

Megjelenik az apa képe is: itt nyersebb, puritánabb a versvilág. A nyers és a kegyelemmel teli környezet együtt formálta az eszmélni kezdő, jövő költőt. A költőt, akinek miniatűrjei, a végsőkig tömörített remekei meglelégedéssel töltik el az olvasót. Pl. ez az ötsoros: „Nyakadban nyúzott csönd a sál. / kezdedben megvakult hóvirágok. / Apró bogarakra ülnek a szavak, / s elúsznak, elröppennek, / télbe zordult lángban.” (*Nyakadban*) Metaforák, szinesztézia – ezekkel is él Szegedi Kovács György. Ízig-vérig modern költő, bár tudom, hogy az ilyesfajta meghatározás lehet üres is, hiszen pl. nagy romantikusunk, Vörösmarty is nagyon modern, akár XX. századi értelemben is. Megjeleníti a totális tisztaságot, főként az anya-gyermek viszony ábrázolásában. Hasonlóképpen ír az emberi esendőségéről, a csetlő-botló ember kiszolgáltatottságáról. És az isteni világ mindenek-felettségéről. A keresztvállalás föl-emelő voltáról. A szeretetközpontúságról. Intellektualitása sok mindent meghatároz, s mindez szerves egységet képez hitével, meggyőződésével.

Az is fontos, hogy a profán és a szakrális egymás mellett van jelen verseiben. Az apró, jelentéktelennek tűnő életmozzanatok és az örökkévaló értékek egymásba ölelkeznek. Vagy éppen szólhatnánk az élet és a halál találkozásáról. S mindezt sajátos hangon, szabad formában, puritán eszközökkel éri el Szegedi Kovács. Ez jellemzi a kötetcímadó verset is, amelyről Román Károly így ír: „...elképzelhetetlennek tartja, hogy ... egy Isten nélküli világban önmagához méltó életet élhessen, hiszen magára maradva csak létének csonkaságát, a múlandóság drámáját élheti át.” S ez a szellemi és lírai világ közeli rokonságban van olyan költők életművéhez mint pl. Pilinszky János vagy éppen Kalász Márton, akinek néhány szavát mottóként is itt látjuk a *Szívem szemébe* c. vers élén. A rokon vonások tetten érhetőek a versépitkezésben és a világlátásban. És bizonyos fokig az Újhold c., a második világháború után rövid ideig létezett, de mindmáig meghatározó folyóirat köreiből tartozó szerzők hatása is érvényesül itt. Nem jellemzi tehát a nyers közéletiség, ám sokkal inkább az elvont, vagy éppen konkrét, de mindenképpen az örökkévalósághoz köthető elemek gazdagsága.

Mindehhez tartoznak a finom hangú szerelmes versek is: *Légszomj, Mielőtt a szél*. Ez utóbbiból egy rövid részlet: „...hulltál rám, s / hullsz ma is, / mint dalba mártott / édes gyümölcs.” Igazolódik itt és másutt is a költő, az ember hűsége, kitartása, tántoríthatatlansága. Mint ahogy más szempontból egy másik kitűnő versében, a Dienes Ottó egyik festménye ihlette *Kérdéseinkre* is ezt igazolja. Nagy titkok faggatója itt a költő, miközben érzékelteti a fájdalmat is. „A szomszéd szobában / a festményen / hallgatózik a kehely, / s a kenyérben rejtőzködő / Isten / térdére hajtja fejét.”

Szegedi Kovács Györgynél alapfogalmak: a remény, a kegyelem, a kereszt, a lélek, s aztán a megvalósulás. Amikor „féregtelenít az Isten”, és „kezd kirajzolódni / korona formája”, ahogy a *Lassan kezd* c. vers mutatja. Persze nem gondolhatjuk, hogy mindez létrejöhetne egyfajta belső küzdelem nélkül. Mint ahogy *Epilógus*ában is láthatjuk a nagy példa, „az első drámaíró” véget nem érő Művének idézését. Hiszen a megfeszített „lyukas kezű ruhája / rajtunk ragyog.”

Nagy öröm a versszerető olvasónak, hogy így szól egy jó költő az örökbecsű dolgokról.

(*Vörösmarty Társaság, 2014*)